

עבודת ד' של הקיץ – התמודדות עם הקצה!

נצח ישראל פרק ח':

במסכת תענית (כו א), ה' דברים אירעו את אבותינו בי"ז בתמוז, וחמשה בתשעה באב; בי"ז בתמוז - נשתברו הלוחות, ובוטל התמיד, והובקעה העיר, ושרף אפוסטמוס את התורה, והעמיד צלם בהיכל. בתשעה באב - נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, וחרב הבית בראשונה, ובשנייה, ונלכדה ביתר, ונחרשה העיר, עד כאן המשנה.

כאשר הנמצאים הם מחולקים בעצמם, עד שתמצא שיש בהם שהם הפכים לגמרי, כמו האש ומים. ובמין האדם גם כן, אף שכולם משתתפים, שהן מין האדם, ימצאו מתחלפים. עד שתמצא אומה מסוגלת לזה, ואומה לעניין אחר הפך זה, ודבר זה נראה לחוש. ומכל שכן באומה ישראלית שהיא מתחלפת מכל האומות, ויש באומות שהם הפכים להם לגמרי, כמו שהתבאר. ולפיכך אמרו אין לך דבר שאין לו זמן מיוחד, כמו שאמר שלמה עליו השלום (קהלת ג, א) לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים. וזה שאמרו חכמים (אבות פד מג) אין לך אדם שאין לו שעה. כי במה שהוא מציאות מיוחד בעולם, יש לו זמן שהוא מיוחד לו. וכל המציאות הוא תחת הזמן, וכמו שהוא מציאות מיוחד בפני עצמו, כך יש לו זמן בפני עצמו, כי הזמן בו הוויית הנמצאים.

וכמו שהזמן בו הוויית הנמצאים, כן תמצא זמן מיוחד שבו הוא הפסד הנמצאים. ולפיכך שנינו ה' דברים אירעו לאבותינו וכו', כי הזמן הזה בפרט מיוחד אל אותם שהם מתנגדים אצל ישראל. כי הזמן אשר הוא מיוחד לישראל, ובו מתעלים ישראל, הוא הזמן שבארנו בחבור **גבורות השם** (פמ"ו) באריכות, כמו ניסן ותשרי, כי זה הזמן הוא הזמן השווה, אינו יוצא לשום קצה. כי נקראו קצוות שיש להם קצה וסוף. אבל השווה אינו הולך אל הקצה. לכך בחודש ניסן ותשרי יש בהם לישראל המועדים והחגים, והם זמני ששון ושמחה (דברים טז, יא-טו), ומורה כי לשמחת ישראל ושלמות מעלתם לא יהיה קצה והפסק.

אבל הזמן אשר היו גוברים המתנגדים להם, והיו מחריבים אותם, הוא בתמוז ואב, שהם בקצה החמימות, והם בקצה כאשר גבר החמימות. ומורה כי לחורבן ישראל ותגבורת האומות יהיה קצה וסוף, כי כל דבר שהוא קצה יש לו סוף, כמו ששמע לשון קצה. ואין לך נטיות קצה יותר כמו כאשר הוא בתמוז ובאב, שאז השמש בתכלית תוקפה וגבורתה. וזה הזמן הוא הפך הזמן המיוחד לישראל, שהוא הזמן אשר בו השווי. ושבעה עשר בתמוז הוא התחלת הקצה, וט' באב הוא תכלית הקצה, ולפיכך אלו שני זמנים מיוחדים אל כוחות המתנגדים אל ישראל.

אורות ישראל א'ב:

היהדות הניסית והיהדות הטבעית הן משולבות זו בזו, אחוזות אחת בחברתה כאחיות נשמה בגוף. וכמלחמה שבאדם הפנימי היחיד, שלפעמים הנשמה מתגברת, והיא מאירה, אבל הגוף נלקה עי"ז יותר מדאי, ומתוך כך באה נטיה הפכית לחזק את הגויה, והנשמה סובלת מחשכת הגשמיות, וחוזרת נטיה נשמית להופיע, ובכל אותן העליות והירידות שיווי המשקל הולך ומתקרב, - כמו כן הוא ביהדות הכללית. כשהרעיונות תולדות היהדות הניסית מתגברים, הרי היהדות הטבעית נלקה, וממילא מרגשת גם היא בחסרון זה, שבליקוי זה של היהדות הטבעית אובד הוא ההוד שבקומתה הרוחנית של היהדות את בסיסו, וממילא בהדי הוצא לקי כרבא, ונלקה ג"כ הנצח שביהדות, הניסיות שבה והלך מחשבותיה, עומק רגשותיה וחותרם המעשי שלה. עד אשר בכח החזרה התכופה, ההולכת ובאה משך של תקופות שונות, ההשתלמות הקומתית של האומה בשיווי המשקל הולכת ומתקרבת, והנצח וההוד יחדיו משפיעים הם את כחם, וכנסת ישראל מתעלה עליהם, היא המקור ליהדות בכללה בשני ערכיה הכלליים, היא עולה על שניהם במהות ההתחלקות שלהם, ומזוהר תפארת ישראל הרי היא סופגת את אורה וממילא מתמזגות הן שתי הצורות הללו אשר לכנסת ישראל, הניסית והטבעית, בכל הסתעפויותיהן, במעמד כזה שכל אחת מרחיבה את הגבול של חברתה.